

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ 2018 *СКУ* НОВА ДОБА. НОВІ ВИКЛИКИ. НОВІ РІШЕННЯ

З представниками Світового Конгресу Українців спілкувалася **Галина Маслюк**.

Мов і не було отих 20 років! Пригадую, як у 2002 році наша молода організація під омірною назвою «Журавлиний край» перейшла Рубікон – юридично самоліквідувалася, перереєструвавшись під новою, більш прагматичною назвою – «Українсько-Грецька Думка». Тоді ми провели на грецькій землі свій перший масштабний захід – Річні наради Європейського Конгресу Українців, де зголосився приїхати Президент Світового Конгресу Українців – Аскольд Лозинський. Ми хвилювалися! Усіх наших «європейців» вже зустріли і гостинно розмістили в готелі «Александрос», що в Атенах. Наш американський гість прилітав наступного ранку, в день урочистого відкриття наради. Зустріти п. Аскольда ми доручили двом нашим колегам, а самі тим часом розпочали роботу Конгресу. Через якусь годину на порозі зали засідань з'явився втомлений від довгого перельоту, але як завжди усміхнений і рішучий Президент СКУ – Аскольд Лозинський. А ще за півгодини наші колеги з летовища на

гвалт повідомляли, що літак приземлився, всі вийшли, але Президента немає, мабуть, не прилетів. Таким курйозом розпочалася співпраця грецьких українців зі Світовим Конгресом Українців.

Відбувши з нами усі три дні нарад і беручи участь у всіх засіданнях, екскурсіях Атенами, дружніх розмовах, які не припиняються маже ніколи на таких зібраннях, ні вдень, ні вночі, Аскольд запросив мене на каву зі словами: «Галю, ваша організація має стати членами СКУ, бо ти не можеш собі уявити, що у вас буде відбуватися далі, а ми зобов'язані берегти себе від випадкових людей». Один Бог знає, скільки разів я пригадала ці пророчі слова! Одночасно усвідомлюючи, який досвід, спостережливість, проникливість, інтуїція вирізняли Президента СКУ Аскольда Лозинського.

Перебуваючи в листопаді ц. р. на XI Конгресі СКУ в Києві, де, згідно Статуту, після другої каденції світове українство обирало собі нового

президента, думала про те, якими якостями повинна володіти така людина, якою непохитною має бути її віра в Україну, якими дипломатичними, прозорливими, але й стійкими мають бути її дії.

Кожен Президент СКУ – окрема епоха. Кожен з них – неординарна особистість, яка в особистісний неповторний спосіб служить нашій Батьківщині та українському народові.

В момент переобрання нового складу керівних органів Світового Конгресу Українців пропонуємо нашим читачам познайомитися з тими людьми, які будуть формувати стратегію дій цієї найпотужнішої діаспорної надбудови в найближчі роки.

Успіху нам, українці!

Галина Маслюк

ПАВЛО ГРОД

Павло Грод є Президентом Світового Конгресу Українців (СКУ). Упродовж 10 років перед обранням на цю посаду в листопаді 2018 р. він був Віце-Президентом СКУ. За професією Павло Грод є юристом та бізнес-провідником. Він є Президентом та Виконавчим директором "Rodan Energy Solutions", провідної північноамериканської енергетичної компанії. Перед заснуванням "Rodan Energy Solutions" Павло Грод працював як банкір з питань корпоративного інвестменту в "CIBC World Markets" та як юрист у "Gowling WLG" – провідній міжнародній юридичній фірмі, де займався питаннями корпоративного фінансування та злиття і поглинання компаній (M&A). Павло Грод є колишнім Президентом Конгресу Українців Канади, який координує та представляє інтереси однієї з найбільших етнокультурних громад Канади (1.4 млн).

– Світовий Конгрес Українців – єдина потужна, впливова надбудова об'єднаної української родини за межами України, яка щойно відзначила 50-ть років своєї безперервної плідної праці. Якщо дозволите, які відчуття виникли, обійнявши цю важливу посаду, та ще й складаючи присягу на такий українській реліквії як Пересопницьке Євангеліє?

– Керувати СКУ – це надзвичайна честь і величезна відповідальність, адже СКУ має мандат представляти інтереси та підтримувати 20 мільйонів українців, які проживають в різних кутках світу. Можливість очолити СКУ я сприйняв як серйозний виклик, виклик моєму досвіду, управлінським та політичним здібностям, любові до України та її народу.

Я народився в Канаді і став українським патріотом дякуючи вихованню моїх батьків, проте, у значній мірі, завдяки сильним українським інституціям, які навчали мене бути активним лідером в українській громаді та показали, як організована громада може впливати на уряд і людей країни, в якій вона проживає, а також вплив на розвиток України та її народу.

Як активний український греко-католик та сильний прихильник Української Православної

церкви, моя клятва свідчить про рішучість та серйозність мого зобов'язання служити українському народові в усьому світі, що включає захист України від російської агресії, розбудову сильної України та забезпечення життєздатних українських громад по всьому світу для майбутніх поколінь.

Як ви знаєте, я – волонтер, як і вся керівна команда СКУ. Насправді, більшість нашої команди, включаючи мене, не тільки жертвують свій час, але й щедро вносять пожертви і витрачають кошти на поїздки, щоб підтримати діяльність СКУ.

– Нова людина – це як правило зміни. Які зміни відбудуться в діяльності СКУ на цей раз, і на що вони будуть головно спрямовані?

– Будучи молодим президентом СКУ, я визнаю потребу зв'язку з нашими громадами і важливість розбудови глобальної мережі новими та інноваційними методами. Українці оселилися по всьому світу, і хочуть залишатися на зв'язку один з одним і з Україною.

Під час XI Світового Конгресу Українців в Києві минулого року, були сформульовані ключові плани на наступні чотири роки. Зокрема, була запланована стратегія по модернізації і децен-

тралізації раніше діючих структур СКУ, а новообрана команда, що складається із представників українських громад з усіх континентів, зараз втілює в життя поставлені плани та здійснює керівництво світовою українською громадою.

Ми розуміємо великі виклики, які стоять перед СКУ. Я певний, що разом ми досягнемо успіху, поклавши кінець іноземній агресії та встановивши мир на українській землі. Для цього ми повинні забезпечити, щоб Росія припинила свою військову, економічну та культурну агресію, а також дезін-

формаційну кампанію, повернула Україні незаконно окуповані території Криму та Донбасу, а також звільнила всіх політичних в'язнів та заручників.

Ми всі маємо обов'язок допомогти народу України розбудувати сучасну демократичну державу та досягнути його євроатлантичних прагнень. Для цього ми мусимо і далі сприяти розвитку об'єднаних, організованих та впливових українських громад у всьому світі, які будуть продовжувати виховання покоління свідомих українців.

Павло Ґрод з представниками МІОКу - Іриною Ключковською та Андрієм Яцівим.

Такі сильні громади будуть потрібні Україні на довгі покоління.

– Основні завдання, які Ви ставите перед собою та своєю командою на наступну каденцію? В якому випадку Ви вважатимете свою місію вдалою?

– Одне з ключових завдань – це посилення співпраці СКУ з владою в Україні, активізація участі як Конгресу загалом, так і гідних представників світового українства особисто – у розбудові нової Української держави та протистоянні російській агресії. Український народ за кордоном – це великий ресурс для України, і ми хочемо, щоб Київ ефективно використовував його на користь держави. Тож, налагодження тісних та справжніх зв'язків – одна з головних цілей. Зокрема із майбутнім президентом України та майбутнім урядом, який українці обериуть наступного року.

Також ми хочемо створити умови, щоб діаспора поверталася в Україну, щоб працювати й розбудовувати державу. І я вірю, що ми зможемо створити умови, які будуть сприяти поверненню, та

запустити програми для молоді діаспори спільно з владою в Україні.

Крім того, на порядку денному розбудова сильних українських громадських інституцій в усіх країнах, де проживають українці, що є одним з пріоритетів СКУ. Сприяння відкриттю та діяльності українських церков, шкіл, культурно-мистецьких центрів, молодечих і студентських організацій та наукових, бізнесових, торговельних та професійних об'єднань є важливим чинником для виховання нових поколінь свідомих і впливових закордонних українців.

СКУ і далі активно сприяє консолідації та об'єднанню 65 мільйонів світового українства, розширенню мережі організацій СКУ, відповідно, українська діаспора і далі продовжує віддано боротись за суверенітет та розбудову України як сучасної могутньої держави.

СКУ у співпраці з українськими церквами та МЗС планує продовжувати підтримувати українські громади в світі, які є моральним хребтом України. Відповідно, українська діаспора буде й далі віддано боротися за суверенітет та розбудову України як сучасної могутньої держави.

ЕВГЕН ЧОЛІЙ

Евген Чолій є членом Палати адвокатів Квебеку з 1982 р. та старшим партнером однієї з найбільших адвокатських фірм Квебеку – Лавері де Біллі, яка нараховує понад 200 адвокатів. Його юридична практика включає корпоративні і комерційні судові процеси та справи неплатоспроможності і фінансової реструктуризації. Від 2012 р. є у довіднику “Найкращі юристи”, що є одним з найстарших і найбільш поважних видань у юридичній галузі, у своїх сферах практики. Від 1993 р. входить до Ради директорів Світового Конгресу Українців. Протягом 10 років, від 2008 р. до 2018 р., був Президентом Світового Конгресу Українців.

– Пане Евгене, що найголовніше зроблено Світовим Конгресом Українців для української спільноти світу під час Вашого президентства?

– СКУ активно просував на міжнародному рівні європейську та євроатлантичну інтеграцію України. І сьогодні можна ствердити, що ми реально сприяли підписанню та ратифікації історичної

Угоди про асоціацію між ЄС і Україною, яка запрацювала в повному обсязі з 1 вересня 2017 р., та запровадженню для України безвізового режиму цього ж року, що відкрило українському народу двері до Європи.

Від 2014 р. СКУ активно долучився до підтримки міжнародною спільнотою України в захисті її

територіальної цілісності від російської гібридної агресії, включно з економічними санкціями та наданням Україні військової, гуманітарної та економічної допомоги.

СКУ також активно підтримував історичний процес надання Вселенським Патріархом Томосу про автокефалію Православної Церкви України.

Рівнож СКУ постійно захищав інтереси об'єднаної навколо нього понад 20-мільйонної української діаспори. Одним із найбільших успіхів такої праці було повернення Об'єднанню українців

Польщі - складовій організації СКУ - Народного дому в Перемишлі, конфіскованого в 1947 р. під час антиукраїнської акції "Вісла". Щоб прискорити цю подію, 2010 року СКУ провів у Перемишлі свої Річні загальні збори, на яких отримав задоволення мера міста про якнайшвидше поладження цього питання. І вже в березні 2011 р. Народний дім було офіційно передано Об'єднанню українців Польщі.

– Який найбільший виклик стоїть перед СКУ сьогодні?

Евген Чолій з Президентом України Петром Порошенком під час відкриття XI Конгресу СКУ в Києві.

– Найбільший виклик нині для СКУ, як і для України, – це російська гібридна агресія. І нашим найважливішим завданням сьогодні є допомога Україні в її подоланні, поверненні незаконно окупованих Російською Федерацією Криму та території Східної України і звільненні українських політичних в'язнів.

Ми мусимо далі переконувати міжнародне співтовариство, що Україна знаходиться на передній лінії захисту Європи і в інтересах міжнародної спільноти є допомогти сьогодні Україні захистити свої кордони і тим самим стримати агресорські плани Російської федерації від просування на Захід.

СЕРГІЙ КАСЯНЧУК

Сергій Касянчук народився і виріс у Львові, Україна, закінчив Львівський Державний Університет за спеціальністю економічна кібернетика та здобув ступінь магістра з політичних наук в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, Німеччина. У Канаді він працював у сфері фінансів як аналітик у Canadian Imperial Bank of Commerce та Кредитовій Спільці Будучність. Як волонтер, Сергій Касянчук має великий досвід праці в українських організаціях на світовому та місцевому рівнях, включно з Радою директорів СКУ, Радою директорів та Екзекутивним комітетом Конгресу Українців Канади (КУК), Лігою Українців Канади, Суспільною Службою Українців Канади, Канадсько-українською Імміграційною Службою та відділом КУК у Торонто. У грудні 2013 року Сергій Касянчук призначений Директором Представництва Світового Конгресу Українців в Україні.

– *Пане Сергію, Ви очолюєте Представництво Світового Конгресу Українців в Україні з моменту його заснування, чим є для Вас цей досвід? Якщо можна, розкажіть будь ласка про Вашу працю в Україні, про взаємодію з владними структурами, з громадськими організаціями.*

– Дуже дякую за запитання. Складно дати однозначну відповідь, але робота в Представництві СКУ в Україні дала мені унікальний шанс використання мого досвіду життя в Україні та в Канаді, використання попереднього досвіду роботи як в бізнесових, так і громадських організаціях. Історично зараз склався унікальний момент поєднання української діаспори та України. Надзвичайний міжнародний потенціал багатомільйонної діаспори виявився надзвичайно важливим в час зовнішніх загроз та внутрішніх випробувань для України. Без зовнішньої підтримки в критичні моменти революції та війни, без об'єднання зусиль українців цілого світу було б тяжко відстояти незалежність та суверенітет України й її демократичний розвиток,

європейську та євроатлантичну спрямованість у розвитку України.

Відкриття Представництва СКУ в Україні у найгарячіший період випробувань для України започаткував сутнісно інший рівень відносин діаспори та України, замість попередніх церемоніальних річних форумів, ми перейшли до реальної щоденної прагматичної співпраці у питаннях безпеки та розвитку міжнародного військового співробітництва, інформаційної протидії російській міжнародній пропаганді, розвитку стратегічних комунікацій України у світі, забезпечення міжнародної підтримки, переорієнтації економіки України з російського вектора на нові ринки у світі, створення позитивного іміджу України у світі, залучення інвестицій, як також і продовження активної гуманітарної допомоги для військових, переселенців та ветеранів.

Не було часу для поступового та довгого налагодження співпраці, довелося швидко та ефективно комунікувати з різними владними структурами, як Адміністрація Президента України,

Верховна рада України, Уряд України, зокрема, Міністерство закордонних справ, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство інформаційної політики, Міністерство соціальної політики, Міністерство культури, Міністерство освіти і науки, та ряд інших державних інституцій. Звичайно ми підтримуємо постійні зв'язки з рядом громадських організацій, що займаються питаннями реформ в Україні, антикорупційної політики, багатьох гуманітарних напрямків. Особливими партнерами СКУ стали українські Церкви, із якими налагоджена тісна співпраця по розвитку капеланства в Україні, гуманітарних напрямів по реабілітації та допомоги сім'ям загиблих.

У своїй роботі тісно співпрацюємо з рядом міжнародних та українських організацій у сфері захисту людських прав, розвитку демократії, з міжнародними та українськими аналітичними центрами, провідними університетами та експертами.

– Чи вважаєте Ви співпрацю офіційної України зі Світовим Конгресом Українців як найвпливовішою діаспорною організацією в світі взаємовигідною? Чи справдилися Ваші очікування, або над чим, на Ваш розсуд, необхідно ще працювати?

– «Немає зле, щоб на добре не вийшло» – так каже українське народне прислів'я. Зовнішні обставини спонукали нас інтенсифікувати співпрацю СКУ з владою в Україні. Але це дозволило виявити потенціал діаспори та ефективніше застосовувати цей неймовірний зовнішній ресурс для розбудови і захисту України. Кожний напрям нашої співпраці, кожний проект, який проходить чи на національному, чи на локальному рівні тільки розвиває наші зв'язки, дає можливість глибше зрозуміти один одного. Не секрет, що в Україні було дуже багато стереотипів і недовіри до діаспори,

Сергій Касянчук з Блаженнішим Святославом Шевчуком

і можливість спілкування, участі у спільних проєктах наближає українців з цілого світу до розуміння сьогоденних реалій та потреб України. Одним з головних питань збереження та розвитку для діаспори є питання самоідентичності українців у світі, тому зв'язок з рідною землею, її культурою, мовою, історією та традиціями, її духовними основами, є запорукою розвитку українства у світі.

Протягом останніх років, безумовно, було багато досягнень у співпраці діаспори з Україною, але реальний потенціал такої взаємодії ще є дуже мало реалізований на сьогоднішній день. Сама Україна повинна більше відкритися до світу, відмовитися від залишків попереднього замкнутого радянського менталітету і залежності від російського інформаційного впливу, так і діаспора повинна глибше зрозуміти сучасні українські реалії, вибрати світовий позитивний досвід та

Сергій Касянчук з Головою ВР Андрієм Парубієм (ліворуч) та Президентом України Петром Порошенком

Сергій Касянчук з батьками загиблих воїнів – Володимиром Бондарчуком і Володимиром Голоднюком

Сергій Касянчук з в. о. Міністра охорони здоров'я України Уляною Супрун

знайти шляхи його реалізації на користь України.

– Чи Ви відчуваєте, що в Україні йде війна?

– Живучи в Києві, на побутовому рівні, немає відчуття війни, й інколи люди підсвідомо стараються ментально відгородити себе від цих проблем, від почуття постійної загрози. Тільки новини зі Сходу України, на які багато вже не реагують, намагаються утримувати увагу суспільства до війни. Регулярні зустрічі з ветеранами, військовими, капеланами дають мені можливість відчувати реальний подих війни, і не зменшувати наші зусилля для побороення російської агресії, для продовження постійних кроків СКУ щодо міжнародного тиску на Росію, продовження санкцій, продовження інформаційної політики у

світі в час, коли уряди західних країн продовжують заявляти про «втому від України».

– Чи можна виділити напрямки, в яких українську діаспору можна назвати справді позитивним партнером для української держави?

– Так, українська діаспора справді стала ефективним партнером української держави, особливо за останні роки. Діаспора стала провідником об'єктивної та правдивої інформації про Україну у світі, діаспора стала дієвим засобом впливу на західні уряди та суспільства, надійним партнером України на різноманітних міжнародних платформах як по безпекових та політичних питаннях, так і по економічних, гуманітарних питаннях, і питаннях захисту прав людини, протидії російській агресії.

Сергій Касянчук (спиною) з головою та членами Ради правління Асоціації "Українсько-Грецька Думка" Галиною Маслюк, Ганною Павлюк та Андрієм Бабаніним-Ващуком в київському представництві СКУ

Один із надзвичайно важливих напрямів співпраці – це поширення позитивного образу України у світі, поборювання глобальної антиукраїнської російської пропаганди.

– ЄС та НАТО – курс, який, нарешті, дуже одностайно зазвучав у програмі українського керівництва. Наскільки, на Ваш погляд, Україна готова до вступу у ці інституції, чи динаміка поступу в цьому напрямку є задовільною?

– Так, програма дій українського уряду чітко сфокусована у європейському та євроатлантичному напрямку, і це вже затвердили в Конституції України. Але це питання не тільки підписаних домовленостей чи пунктів законодавства України, це є постійна поступальна робота щодо розвитку суспільства на основі світових та європейських

демократичних цінностей, розвитку законодавчої бази, безпекових, економічних та соціальних стандартів життя суспільства. На жаль бракує ще конкретних ефективних кроків уряду, але найголовніше – це зміна свідомості як влади так і кожного громадянина: позбавлення від суспільних хвороб корупції і популізму, як на виборах, так і у щоденному житті, забезпечення дотримання законів і владою, і суспільством, виховання поваги влади до кожної конкретної людини.

Щиро вірю, що точку неповернення ми вже пройшли, але навіть через активні внутрішні та зовнішні спротиви та намагання реваншу стратегічний шлях розвитку України вже не змінити, хоча це потребує ще максимальної концентрації зусиль як українців в Україні, так і активної підтримки з діаспори.

СТЕФАН РОМАНІВ

Стефан Романів - громадський та політичний діяч української діаспори, перший заступник Президента Світового Конгресу Українців, голова комісії з визнання Голодомору геноцидом проти українського народу, Голова Проводу ОУН(б), офіційний представник Торгово-Промислової Палати України в Австралії.

– Пане Стефано, Ви багато років очолюєте українську громаду в Австралії, а також є старожилом в керівництві Світового Конгресу Українців. Як, на Вашу думку, змінилися завдання та спосіб діяльності SKU за час його існування?

– За стільки років діяльності Конгрес дуже змінився. Ми нещодавно згадували, як збирався Конгрес 30-40 років тому. Тоді не було мобільних й Інтернету. Матеріали треба було надсилати поштою чи факсом. То у світових масштабах було нелегко. Нині ж маємо змогу бути мобільнішими, а тому оперативно реагувати на події. Майже щодня поміж різними громадами відбуваються телеконференції. Однак технологія технологією, але коли люди зустрічаються очі в очі, то це більш ефективно. Тому з'їзди ми продовжуємо проводити. Раніше було що-п'ять років, відтепер – що-чотири.

Ми маємо офіси в різних громадах. Всі члени задіяні на добровільних засадах. Є Виконавчий комітет, є Рада директорів. Є кілька спеціалізованих комітетів, зокрема щодо питань Голодомору. Є окремий комітет, який займається питанням координації з допомоги Україні. Раз на

місяць, у суботу, ми обговорюємо всі питання. Єдина складність – це різниця в часі. Я, наприклад, в Австралії часто змушений сидіти до 5-ї ночі, бо в Європі, Канаді, США це рано – всі встають до праці.

Цілі та завдання SKU, звичайно, залишаються сталими: Сприяти єдності та представляти інтереси українського народу у усьому світі; підтримувати та координувати міжнародну мережу своїх складових організацій, які просувають розвиток української релігійної, мовної, духовної, історичної, культурної та соціальної спадщини; підтримувати незалежність, територіальну цілісність, національну ідентичність та економічний розвиток України; зміцнювати зв'язок українських громад і українців діаспори з Україною, у тому числі й з Урядом та громадянським суспільством; дбати за права, соціальне становище та інтереси українців і українських громад та захищати їх, де б вони не були порушені чи не були під загрозою; просувати в світі принципи демократії та людські права, включаючи спостереження за демократичними процесами, як наприклад, під час виборів і референдумів, та співпрацювати з урядами, народами, організа-

(Зліва направо) Андрій Футей, Ганна Гопко, Стефан Романів, Сергій Касянчук

ціями і особами для досягнення вищезгаданих цілей в душі миру, свободи, рівності і справедливості.

А от спосіб діяльності на часі оновити. СКУ дуже централізований. Ми плануємо внести зміни до статуту, де окрім центрального офісу будуть визначені територіальні відділення, умовно – Східна Європа, Північна, Південна і Західна Європа, РФ – Центральна і Західна Азія, Північна Америка та Карибський регіон, Центральна і Південна Америка, Східна, Південна та Південно-Східна Азія, Океанія та Африка. Бо громади у країнах Східної та Південної Азії – це одне. Австралія й Тихий океан – інше. Це пришвидшить реагування на важливі події – скажімо, як захоплення Росією кораблів у Чорному морі. Легше координувати групи по кілька країн, ніж усі 61-ну державу.

Окрім того, завданням керівників у кожному регіоні буде координація роботи, з огляду на потреби громади. Потреби громад у державах Балтики дуже відрізняються від потреб громади в Австралії. Наприклад, громади у Північній Америці і Великій Британії – це історично розвинені товариства. А ось громада в Німеччині ще тільки знаходить себе, бо дуже поповнилися новою генерацією. У громади Росії – свої завдання. По-

ртугалія, Італія, Іспанія, Греція, де громаду переважно складають трудові мігранти, – це окремо.

Їхні потреби дуже схожі на те, що ми пережили в Австралії чи Канаді колись давно. Багато хто думав, що поїде попрацює і повернеться, а вишло не так. Тепер перед ними постає проблема відсутності українських шкіл й асиміляції. Є діти, для яких українська рідна, але для більшості дітей вона вже є другою мовою. Але якщо педагогічна система налаштована на українську як першу, то ця методика просто не відповідає потребам, і звідси виникають проблеми. Ми кілька років тому запропонували вихід громаді в тих країнах – лобіювати питання включення викладання української мови у щоденних школах за бажанням батьків. Оплачувати такі уроки для забезпечення прав громади має держава – так як це є в Австралії.

– Можливо, це колись і відбудеться, але до цього українським громадам Європи ще довго йти. У нас, наприклад, уповноважені особи розповідають, що завдання Греції, щоб мігранти знали грецьку мову, а про вивчення рідної мови повинна піклуватися українська держава. Хоча й є на державному рівні задекларовано, що грецьке міносвіти готове забезпечити факуль-

татив іноземної мови в школі, де зголоситься певна кількість дітей. Насправді, це практично неможливо, діти розкидані по всіх школах, і не всі батьки тих українців, що потенційно могли би вивчати українську мову, зацікавлені в цьому. А що робити зараз?

– Продовжувати Україні працювати в цьому напрямку. Дуже добре, що у нас протягом останніх років йде інтенсивна співпраця з українськими інституціями як, наприклад, МЗС, Міністерство освіти тощо. Цьому також суттєво сприяє офіс Представництва СКУ в Україні на чолі з його директором Сергієм Касянчуком. Українська держава вже робить певні кроки, але наші проблеми ще не є до кінця зрозумілими. Напевно, найкращого результату можна досягти в тісній співпраці українських освітянських інституцій з відповідними закордонними.

– За останні десять років СКУ під головуванням Євгена Чолія вийшов на якісно новий рівень, реально став активним учасником суспільного життя в Україні, активно підтримував задекларований президентом та Верховною Радою курс на ЄС, НАТО, а також всебічно сприяв об'єднанню української православної церкви та наданню їй Вселенським Патріархом Томоса автокефалії.

Однак, проблем в Україні ще достатньо. Іде війна, і хоча народ вже не той, що був 5 років

назад, шлях до утвердження країни, до її економічного зростання, очевидно, не є малим. В чому, на Вашу думку, запорука успішного поступу України, і чим може спричинитися Світовий Конгрес Українців на цьому етапі?

– Питання НАТО, євроінтеграції ми любимо в наших урядах. Це також стосується й збройної допомоги. Разом – і посольства, і громади працювали. Український Конгресовий Комітет Америки виборов збройну допомогу. Ми знаємо, скільки Канада зробила у питанні допомоги. Ми всі стоїмо на позиції, що міжнародна спільнота має продовжувати санкції. Європа що-шість місяців переглядає санкції, а Австралія ввела санкції на два роки. Питання в тому – що далі робити. Треба зрозуміти, що з Путіним до нормальних відносин не домовитися. Бачимо, скільки Україна виконала по Мінських угодах, а Росія їх не дотримується.

З боку СКУ ми постійно протестуємо проти агресії, анексії Криму, вимагаємо звільнення наших людей, регулярно всі нагадують своїм урядам, що війна триває. Ми наголошуємо на тому, що це війна. Ми маємо певну стратегію, яка полягає в тому, що ми поширюємо знання в цій справі, розраховуючи на необхідну ефективну допомогу різних країн. У нас в Австралії з візитом була Уляна Супрун, ми з нею обговорювали допомогу в питанні реабілітації. У нас відбува-

лися «Ігри Нескорених», які відвідали Іванна Климпуш-Цинцадзе, міністри Полторак і Аваков, заступник міністра фінансів та інші. Вони також мали зустрічі з австралійськими політиками, щоб їх переконувати. І з цього також є певні результати. Те саме відбувається в Америці, Канаді, Європі, Аргентині, Бразилії і т. д.

– Ви вірите у відродження України, як суверенної держави, і чи можна бути впевненими, що молоді покоління в діаспорі продовжуватимуть підтримувати її з такою ж відданістю, як покоління Ваших батьків і дідів?

– В українській школі нас учили, що Україна є там, де ти живеш, хай то навіть Австралія чи Мозамбік. Показово, що під час Майдану люди, які вже відсторонилися від українськості, повернулися до громади і надзвичайно активно включаються в роботу. В людей з'являється гордість за своє походження, з'являється Україна в серці.

Наші діти ще говорять українською мовою, але вже їхні діти можуть її не знати. Тому Україна мусить нам допомогти: потрібен обмін, щоб наші діти спілкувалися з вашими. Мій племінник побував в Україні і сьогодні бачить Україну зовсім інакше, хоче вчитися й залишитися тут. Ми підписали з Міністерством культури України меморандум – щоб колективи з України їхали в діаспору, а наші приїжджали виступати сюди. Ще один меморандум підписали з питань спорту. На світових олімпіадах спортсмени з України і діаспори можуть доповнювати одне одного. Українська молодь у діаспорі постійно шукає можливість спілкуватися. І спілкується – з допомогою Інтернету й інших досягнень сучасного прогресу. Світ сьогодні дуже маленький...

– Пане Стефано, Ви очолюєте Міжнародний координаційний комітет в справі Голодомору при СКУ. Скільки країн світу визнали Голодомор геноцидом? Розкажіть будь ласка, які завдання стоять перед Комітетом?

– 17 держав світу визнали Голодомор геноцидом у якійсь формі. Наше гасло тоді і тепер «Україна пам'ятає – світ визнає».

Часто точаться дискусії щодо того, скільки людей загинуло під час Голодомору. З огляду на те, що зараз відкриті інші архіви, ми також пропонували створити інститут, щоб вивчити питання, скільки людей загинуло. Ми залишили цю місію створеному Інституту, і він нехай вивчає це питання. Наприклад, євреї тримаються однієї цифри, а ми дотримуємося позиції: незалежно від того одна людина чи 10 мільйонів загинули – фактом є те, що це був геноцид і його треба засудити.

Ми працюємо з міністерством закордонних справ, представником України в ООН, щоб там

також просувати цю справу. Ми налагодили добрі зв'язки з урядовими колами. Ми разом працюємо, маємо стратегічний план. Чи ми виконуємо все на 100%? Ні. Але це набагато краще, ніж колись було.

Наші посли та громади мусять працювати над цим і представляти аргументи. В Америці Конгрес і Сенат ухвалили резолюцію щодо визнання Голодомору геноцидом. Ми це зробили в такий спосіб завдяки Джеймсу Мейсу та його комісії. Наприклад, Росія та країни, розташовані близько до неї, не будуть визнавати Голодомор геноцидом, але є багато інших держав, з якими потрібно працювати. Тому потрібні громади, які політично працюватимуть над питанням визнання Голодомору геноцидом.

Слід нагадувати собі, що до певного часу вживалися радянські архіви. Сьогодні завдяки тому, що є Інститут національної пам'яті, СБУ та інші архіви тепер відкриті, ми можемо говорити правду про те, що було приховано. Якщо ми, 60 мільйонів українців, будемо єдині, можемо багато чого ще здобути.

– Наша Греція, на жаль, вельми проросійська країна, і досить кволо підтримує заходи, спрямовані на захист України від агресора. Більша згуртованість і рішучість зі сторони країн-членів ЄС, на Вашу думку, була би ефективнішою?

– Треба запитати, скільки грошей було витрачено на пропаганду в цих країнах Москвою, бо я не вірю, що уряди країн ЄС, знаючи ситуацію, свідомо пішли на таке. Якщо Греція або Австрія хочуть танцювати з Путіним, очевидно, на це є причини. Але вони не домовляться з РФ, тільки програють, адже є принципи міжнародної поведінки, і з Путіним не сядуть разом навіть пообідати.

– Пане Стефано, скажіть будь ласка, як голова ОУН, що Ви вкладаєте в поняття націоналізму сьогодні?

– Так, окрім СКУ, я також займаюся питанням ОУН (бандерівців), і ми говоримо про новий маніфест. Я думаю, ми зібрали наші найкращі сили, щоб проаналізувати та осучаснити поняття націоналізму. Бо у 2019 році питання націоналізму не означає, що треба бути ліберальним, але треба пристосовуватися до інших обставин.

Український націоналіст – це людина, яка хоче служити народові своєї країни. А служити вже можна по-різному. Націоналістом є гарний вчитель, є гарний батько, або матір, який навчає свою дитину, або той, хто готовий іти на фронт. Ми не повинні чіпляти собі на чоло ярлик із написом «Я є націоналіст», ми повинні діяти відповідним чином.

ВІРА КОНИК

Віра Коник – голова Конгресу українців Естонії, віце-президент регіону СКУ по Східній Європі, журналістка Українського радіо.

– СКУ провів децентралізацію і віддав частину своїх повноважень регіональним лідерам, ввівши регіональних віце-президентів і розділивши таким чином Європу на Східну та Західну. Справді, специфіка цих частин Європи децю відрізняється і нововведення, мабуть, сприятиме більш повному розумінню потреб українських громад на цих теренах. Чи Ви вже маєте бачення, з чого потрібно почати, і чи вважаєте вдалою нову стратегію нового президента СКУ?

– Сучасні міграційні тенденції вказують на все більшу глобалізацію: люди з тих чи інших причин покидають свої країни і оселяються в інших. Така ж тенденція стосується і українців. Як би хто не ставився до цих процесів, треба їх визнавати і враховувати.

Географія світового українства значно розширилася, українські громади утворюються у найвіддаленіших куточках світу. Це ставить перед Світовим Конгресом Українців нові виклики і проблеми, які важко вирішувати з одного центру. Рішення щодо децентралізації СКУ є, на мій погляд, правильним і таким, що відповідає сучасній ситуації. Головними завданнями, які стоять перед всією світовою українською спільнотою, є збереження національної ідентичності та підтримка України, але все ж у кожному регіоні є своя специфіка.

Регіональний поділ не цілком відповідає географічному – це скоріше геополітичні утворення. Саме тому до східноєвропейського регіону потрапили Грузія чи Туреччина. Адже в цьому регіоні розташовані пострадянські та постсоціалістичні країни, тому Грузію, яка географічно не належить до Східної Європи, було вирішено долучити до цього регіону. Щодо Туреччини, то вона давно прагне долучитися до Європейського Союзу і, головним чином, поділяє європейські цінності. Специфікою багатьох країн Східної Європи є наявність української діаспори з радянським менталітетом, яка тяжіє до Росії.

– Чи Ви вже маєте бачення, з чого потрібно почати, і чи вважаєте вдалою нову стратегію

нового президента СКУ? Які основні для українських громад Вашого терену питання Ви хотіли би виділити, і які шляхи розвитку та зміцнення українських організацій Ви би окреслили?

– З чого починати? Звичайно, зі знайомства. Адже не всі українські громади голосно заявляють про себе на міжнародному рівні; не завжди їхні представники беруть участь у заходах світового українства. Тому, перш за все, вважаю, потрібно провести «перепис» українських громад, оцінити їх кількісно (приблизно, бо сучасні міграційні процеси важко контролювати). Треба ознайомитися з інфраструктурою українського національного життя в кожній країні (школи, церкви, культурні центри, художні колективи, друковані органи тощо). Для обговорення актуальних питань потрібно створити регіональну координаційну раду з представників українських громад кожної країни. Потрібно з'ясувати проблеми українських громад і намагатися їх вирішувати із залученням, де це можливо, СКУ.

Вважаю стратегію нещодавно обраного президента СКУ щодо делегування повноважень в регіони непоганою. Однак життя покаже...

На мій погляд, можна виділити такі найважливіші питання функціонування українських громад східноєвропейського регіону:

- Залучення до активного громадського життя новітніх українських мігрантів. Це питання потребує більш глибокого осмислення і опрацювання.
- Східна Європа – регіон, де живуть автохтонні українці (Польща, Словаччина, Білорусь, Молдова, Угорщина, Румунія). Національна ідентичність українських автохтонів стрімко падає; ці громади потребують суттєвої підтримки як з боку України, так і країн проживання. При СКУ зараз створюється комісія з питань автохтонних українців, яка працюватиме над вирішенням проблем автохтонних громад.
- Протистояння російському впливу. Так звана стара радянська діаспора практично повністю

перебуває в зоні впливу Росії. Однак і серед нових мігрантів є значна кількість проросійськи налаштованих людей. Вирішення питання російського впливу є найскладнішим, адже це глобальна проблема, від якої потерпають не лише українці. Вважаю, що нам усім потрібно щоденно бути на сторожі і працювати для нейтралізації цього впливу. Потрібно, перш за все, спільними зусиллями розробити стратегію щодо організацій, які називають себе українськими, але фактично налаштовані проросійськи.

- Як уже було зазначено, для країн Східної Європи характерною особливістю є наявність діаспори з радянською спадщиною. Це стосується країн, які утворилися на пострадянському просторі (країни Балтії, Молдова, Білорусь, Грузія). Вплив Росії на цей прошарок українських громад особливо значний. Через природні фактори так звана радянська діаспора зменшується, однак і їхні нащадки практично втрачені для українства.

Українські громади будуть по-справжньому міцними, якщо поділятимуть саме українські цінності і підтримуватимуть Україну. Тому потрібно, на мій погляд, рішуче відмежовуватися від псевдо-українських організацій, які грають з «руським міром». Другим фактором стабільності і розвитку громад є наявність української інфраструктури – недільних шкіл, різноманітних українських осередків, ЗМІ тощо. Побудові такої інфраструктури повинна сприяти Українська держава у співпраці з українськими громадами та владними структурами країн проживання.

Взагалі, питання щодо зміцнення громад є складним і багатограним. Це завдання, над яким треба працювати постійно. Адже сильні громади є вагомим фактором народної дипломатії у просуванні інтересів України на міжнародному рівні.

– Наскільки важливою Ви вважаєте роль Світового Конгресу Українців для світового українства і європейського, зокрема? Адже саме в Європі зараз зосередилася основна маса українських мігрантів, які в переважній більшості мають і українське громадянство. Чи притримуєтеся Ви думки, що потрібно докладати зусиль для повернення наших людей на батьківщину?

– Роль Світового Конгресу Українців завжди була дуже важливою як консолідуючої сили у збереженні національної ідентичності українців за кордоном та у виборюванні Української державності. На сучасному етапі, коли Росія веде глобальну гібридну війну, особливо проти України та українства, значення СКУ як потужної ведучої сили ще більше зростає. Це розуміють антиукраїнські сили, які намагаються різними способами дис-

кредитувати Світовий Конгрес Українців, применшити його роль як світової надбудови закордонних українців. Зокрема, створюються різні віртуальні мережі, які видають себе як альтернативні СКУ об'єднання українства. Тому зараз, у цей важкий період, потрібна особлива пильність і далекоглядність, щоби зберегти і посилити роль СКУ.

Вістря гібридної війни особливо загострене проти європейського українства, адже саме в Європі зосереджена найбільша кількість новітніх українських мігрантів. Більшість із них має українське громадянство і може брати участь у політичних процесах, які відбуваються в Україні – зокрема, у виборах президента та парламенту України. Росія, вдаючись до дезінформації, намагається впливати на виборців, у тому числі закордонних. Протидіяти російській гібридній війні потрібно на всіх рівнях; тому дуже важливою є консолідація українських сил у всьому світі і, особливо, в Європі.

Щодо повернення українців на батьківщину, то, безумовно, це був би дуже позитивний процес. Адже українці збагачуються різноплановим досвідом країн, в яких вони живуть, і можуть використати цей досвід в Україні. Вважаю, що над проблемою повернення українських мігрантів на батьківщину потрібно консолідовано працювати українським владним структурам та українським організаціям за кордоном. Однак, на мою думку, масової реєміграції до України не відбудеться.

ПАВЛО САДОХА

Павло Садоха – Голова Співки українців у Португалії, віце-президент регіону СКУ по Північній, Південній і Західній Європі.

– СКУ провів децентралізацію і віддав частину своїх повноважень регіональним лідерам, ввівши регіональних віце-президентів і розділивши таким чином Європу на Східну та Західну. Справді, специфіка цих частин Європи децю відрізняється і нововведення, мабуть, сприятиме більш повному розумінню потреб українських громад на цих теренах. Чи Ви вже маєте бачення, з чого потрібно почати, і чи вважаєте вдалою нову стратегію нового президента СКУ?

– Це вірна стратегія, але починати її потрібно було ще 10 років тому, коли починала формуватися нова діаспора Європи. Тут ми мали багато викликів: Українські посольства, що в більшості продовжували політику російського впливу на Україну. Міжнародна українська школа, що взяла

під контроль більшість суботніх шкіл з ідеологією ностальгії за СРСР та системою продажу атестатів про середню освіту. Мережі громадських організацій, що входили до “руського міра”, але видавали себе за українські, і «байдужість» до українського питання з боку Європейських країн. Ми втратили дорогоцінний час, але це не означає, що опустимо руки. Зараз є інші виклики. Останні події показують, який вплив на формування суспільної думки мають соціальні мережі. СКУ повинен це врахувати. Але й традиційна робота з громадами: як збори, концерти, таборування молоді, тощо, потрібно продовжувати і розвивати. Віртуальний світ, ніколи не замінить живий. Та й для соціальних мереж потрібні реальні події. Зрештою, українці починають ставати повно-

Павло Садоха модерує на сесії під час XI Конгресу СКУ в Києві. Листопад 2018 р.

Павло Садоха і Блаженніший Святослав.

цінними громадянами країн ЄС і можемо вже говорити про середній європейський підприємницький клас, який шукатиме додаткових інструментів для свого розвитку.

– Які основні для українських громад Вашого терену питання Ви хотіли би виділити, і які шляхи розвитку та зміцнення українських організацій Ви би окреслили?

– Перше і найголовніше, це занадто швидка асиміляція. На жаль, ті процеси які відбуваються в Україні, дзеркально переносяться і на наші громади. Російська програма дискредитації Держави Україна мала вплив і тут (хоча і в меншій мірі, через іншу реальність у країнах проживання). Волонтерство стало інструментом ідеологічного впливу. На мій погляд, ми повинні відійти від філософії «зрадників» та донорів України. Потрібно запустити механізми раціональних, вигідних відносин з Батьківщиною, а не таких, що хтось комусь щось винен. Хто, як не ми, може бути кращими лобістами України? Але розраховувати тільки на пасіонарність, це невірний шлях. У нас є вже вагомий прошарок українців-виборців. З ними потрібно починати активно працювати.

– Наскільки важливою Ви вважаєте роль Світового Конгресу Українців для світового укра-

їнства і європейського, зокрема? Адже саме в Європі зараз зосередилася основна маса українських мігрантів, які в переважній більшості мають і українське громадянство. Чи притримуєтеся Ви думки, що потрібно докладати зусиль для повернення наших людей на батьківщину?

– Для чого нам витрачати час на здійснення не-реалістичних проєктів? США, Канада, Австралія – країни мігрантів. Хтось з них повертається до Німеччини, Англії, чи Франції? Українці – розумна і прагматична нація. Якщо ми зараз вистоїмо і не дамо Москві здійснити реваншистський сценарій в Україні, то глобалізаційні процеси і розширення ринків, самі будуть регулювати міграційні рухи. Але чи буде баланс для нас позитивний? Це буде залежати від нашої інституційної пасивності чи активності. Якщо СКУ побачить свою місію в тому, щоб бути українським інститутом розвитку української діаспори, залучаючи до співпраці наукову, бізнес та політичну еліту, то ми станемо потужними гравцями у просуванні українських інтересів, де українці самі будуть зацікавлені бути членами СКУ. Якщо ж місія зведеться до щорічних звітів про культурну діяльність, то українці далі будуть «знаряддям» чужих інтересів.

■ ■ ■